

Provedbeni program Općine Darda za razdoblje 2021 – 2025

Darda, prosinac 2021

NARUČITELJ

Općina Darda
Svetog Ivana Krstitelja 89
Darda, 31326
<http://darda.hr/>

ODGOVORNA OSOBA NARUČITELJA

Anto Vukoje, načelnik Općine Darda

IZVOĐAČ

Vallis, obrt za poslovno savjetovanje
Dr. Andrije Štampara 25, 34000 Požega
<https://vallis-savjetovanje.hr/>

VODITELJ TIMA ZA IZRADU PROVEDBENOG PROGRAMA

Tihomir Kovač, Vallis obrt za poslovno savjetovanje

LOKALNI KOORDINATOR

Antonio Branilović, pročelnik Jedinog upravnog odjela Općine Darda

ČLANOVI TIMA ZA IZRADU PROVEDBENOG PROGRAMA

Anita Đurđević, referent za financije i proračun, Općina Darda
Ksenija Marodi, referent za projekte, Općina Darada

SADRŽAJ

1.	PREDGOVOR	3
❖	Zakonodavni okvir.....	5
❖	Strateški okvir.....	6
2.	UVOD	7
❖	Vizija i misija.....	7
❖	Djelokrug i ustroj Općine Darda	8
3.	PROFIL OPĆINE S NAZNAČENIM RAZVOJNIM POTREBAMA	10
❖	Geografski položaj i prirodna obilježja.....	10
❖	Stanovništvo	12
❖	Društvena infrastruktura	13
❖	Komunalne usluge	16
❖	Prometna infrastruktura.....	18
❖	Gospodarstvo.....	19
4.	Popis prioriteta djelovanja u području nadležnosti Općine Darda	23
5.	Popis mjera za provedbu odabranih posebnih ciljeva s ključnim aktivnostima i pripadajućim pokazateljima rezultata.....	26
6.	Praćenje, izvještavanje i vrednovanje.....	38
❖	Polugodišnje i godišnje izvješće o provedbi provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	39
❖	Vrednovanje Provedbenog programa	39

1. PREDGOVOR

Poštovani,

dokument pred Vama predstavlja plan provedbe mjera i aktivnosti koje će u mandatnom razdoblju 2021 - 2025 razdoblju provoditi Općina Darda. Provedbeni program Općine Darda, izrađen sukladno Zakonu o strateškom planiranju i upravljanju razvojem Republike Hrvatske¹, kratkoročni je akt strateškog planiranja koji osigurava provedbu posebnih ciljeva iz Plana razvoja Osječko – baranjske županije i ostalih strateško – planskih dokumenata višeg reda te poveznicu s proračunom Općine. Provedbeni program, sukladno navedenom Zakonu, čelnici jedinica lokalne i regionalne samouprave u republici Hrvatskoj donose po stupanju na dužnost nakon svakih provedenih lokalnih izbora.

Sukladno navedenom, Općina Darda je 10. kolovoza 2021. godine donijela Odluku o pokretanju postupka izrade Provedbenog programa Općine Darda za razdoblje 2021 – 2025 te je tako je pokrenut proces izrade Provedbenog programa Općine za razdoblje novog, odnosno mog petog uzastopnog mandata na funkciji općinskog načelnika i aktualnog saziva općinskog vijeća. Odlukom je za lokalnog koordinatora imenovan Antonio Branilović, pročelnik Jedinog upravnog odjela Općine Darda, dok su za članove radne skupine imenovane Anita Đurđević, referentica za financije i proračun te Ksenija Marodi, referentica za projekte, obje djelatnice Općine Darda. Također, kao stručna podrška u svrhu metodološki ispravne i stručne izrade dokumenta angažirana je i konzultantska tvrtka Vallis poslovno savjetovanje koja, uz mene, upravlja svim aktivnostima izrade Provedbenog programa i njegovih priloga te se brine da je dokument izrađen u skladu sa relevantnim strateško-zakonodavnim okvirom i svim pravilnicima i uputama koji se odnose na Provedbene planove JLS-a.

Proces izrade dokumenta obuhvatio je sljedeće ključne faze:

- utvrđivanje relevantnog strateškog i zakonodavnog okvira
- opis okruženja i kratkoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala
- definiranje vizije i misije Općine Darda
- definiranje ciljeva, prioriteta, mjera i projekata
- odabir strateških ciljeva i odgovarajućih posebnih ciljeva iz hijerarhijski viših akata strateškog planiranja
- izrada terminskog plana provedbe mjera, aktivnosti i projekata za provedbu posebnih ciljeva

---

¹ »Narodne novine« br. 123/17, čl. 26.

- definiranje ključnih pokazatelja ishoda i pokazatelja rezultata s ciljnim vrijednostima
- izrada financijskog plana za provedbu mjera, aktivnosti i projekata

Darda, prosinac 2021. godine

Anto Vukoje, načelnik Općine Darda

❖ Zakonodavni okvir

U ovom dijelu navode se, za izradu Provedbenog programa, relevantni zakoni, uredbе i pravilnici. Metodologija i koraci u izradi ovoga Provedbenog programa u potpunosti su u skladu sa sljedećim:

- ✓ Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine broj 123/2017) uređuje sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske i upravljanje javnim politikama odnosno priprema, izrada, provedba, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela, stoga je i najrelevantniji pravni akt koji se odnosi na izradu provedbenih programa JLS-a.
- ✓ Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine broj 89/2018) donesena je od strane Vlade RH temeljem članka 15. stavka 2. upravo Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, a njome se propisuju obvezni sadržaj te postupci izrade, izvještavanja, praćenja i vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- ✓ Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine broj 6/2019) donesen je od strane ministrice regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, a na temelju članka 15. stavka 3. i članka 51. stavka 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine broj 123/17). Pravilnik propisuje rokove i postupke praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- ✓ Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (Narodne novine broj 66/2019) ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije donijela je temeljem članka 48., stavka 4. i članka 51., stavka 5. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine broj 123/17), a njime se propisuju načela, kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja propisanih Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske

❖ Strateški okvir

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske², Provedbeni program Općine Darda za mandatno razdoblje 2021 - 2025 uvjetovan je strateškim okvirom sljedećih hijerarhijski viših strateških akata:

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine i
- Plan razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine krovni je dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku, koja time prvi put od stjecanja neovisnosti, dobiva okvir za razvoj u narednom desetljeću. Dokument se temelji na konkurentskim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini. Elemente strateškog okvira čine vizija Hrvatske u 2030. godini, razvojni smjerovi i strateški ciljevi. Ova strategija usklađena je s ciljevima nove regionalne i kohezijske politike Europske unije za razdoblje 2021.-2027.:

- Pametnija Europa (Smarter Europe),
- Zelena Europa bez ugljika (Greener, low-carbon Europe),
- Povezanija Europa (More connected Europe),
- Socijalnija Europa (More social Europe) i
- Europa bliža građanima (Europe closer to citizens)

Plan razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine temeljni je srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za Osječko-baranjsku županiju kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz Nacionalne strategije te sektorskih i višesektorskih strategija. Plan razvoja OBŽ-a je u izradi, odnosno nije usvojen i objavljen do usvajanja ovoga dokumenta, stoga će po njegovu usvajanju (očekivano u siječnju 2022.) biti nužno revidirati i uskladiti Provedbeni plan Općine Darda, sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

---

² Narodne novine br. 123/17

2. UVOD

Općina Darda smještena je na jugozapadnom dijelu Baranje uz općine Bilje i Čeminac. Udaljena je desetak kilometara od Osijeka, sjedišta Županije Osječko-baranjske, na međunarodnoj cestovnoj komunikaciji između Republike Mađarske i Osijeka.

❖ Vizija i misija

Vizija i misija Općine Darda definirani su 2016. godine u okviru procesa izrade Strategije razvoja Općine Darda za razdoblje 2016. – 2021.³ te ih navodimo u nastavku.

VIZIJA:

„Naša vizija je da Općina Darda bude mjesto ugodno za život, mjesto u kojem je ostvarena uzajamna suradnja između Općine Darda, stanovnika i gospodarstvenika kao glavnih pokretača društvenog života i razvoja, uz korištenje znanja i svih mogućih raspoloživih resursa koji će dovesti do stvaranja preduvjeta za perspektivan život svih stanovnika Općine Darda, velikog broja zaposlenog stanovništva, čime će se spriječiti iseljavanje stanovništva te omogućiti sadašnjim i budućim gospodarskim subjektima pretpostavke za bolji gospodarski rast i razvoj, te prepoznavanje Općine Darda kao privlačne turističke destinacije uz korištenje svih potencijala i mogućnosti“

MISIJA:

„Naša misija je učiniti Općinu Darda mjestom ugodnog življenja, omogućiti blagostanje stanovnicima Općine Darda, povećati kvalitetu života za sve njene stanovnike, udružujući snage, znanje i sredstva u partnerske akcije koje teže razvoju gospodarstva, uključivog društva, zdravog okoliša i prilika za sve njene građane, oslušujući razvojne potrebe i reagirajući na njih ciljanim akcijama za dobrobit svih stanovnika“

---

³ <http://darda.hr/dokumenti-2/>

❖ Djelokrug i ustroj Općine Darda

Općina Darda u svom samoupravnom djelokrugu obavlja djelatnosti lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe stanovnika koji žive na području općine, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima. Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi utvrđena su područja koja spadaju u samoupravni djelokrug jedinica lokalne samouprave, a ta područja su sljedeća:

- Uređenje naselja i stanovanja
- Prostorno i urbanističko planiranje
- Komunalno gospodarstvo
- Briga o djeci
- Socijalna skrb
- Primarna zdravstvena zaštita
- Odgoj i osnovno obrazovanje
- Kultura, tjelesna kultura i sport
- Zaštita potrošača
- Zaštita i unapređenje prirodnog okoliša
- Protupožarna i civilna zaštita
- Promet na svome području
- Ostali poslovi sukladno posebnim zakonima

Općina Darda sastoji se od izvršnog tijela kojeg čine Načelnik Općine i Zamjenici načelnika Općine Darda, predstavničkog tijela kojeg čini Općinsko vijeće Općine Darda, te operativnog tijela koje obavlja poslove javne službe, a čini ga Jedinostveni upravni odjel Općine Darda. Općina Darda u svom sastavu ima i vlastiti komunalni pogon koji obavlja poslove održavanja komunalne infrastrukture u Općini Darda.

Općinsko vijeće ima predsjednika i dva potpredsjednika i predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i Statutom Općine. Statut, proračun i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna donose se većinom glasova svih članova Općinskog vijeća, kojih je ukupno petnaest. Mađarskoj nacionalnoj manjini utvrđuje se pravo na jednog člana Općinskog vijeća, srpskoj nacionalnoj manjini utvrđuje se pravo na tri člana Općinskog vijeća, dok se romskoj zajednici utvrđuje pravo na jednog. Radno tijelo Općinskog vijeća je Mandatno povjerenstvo.

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Općine kao i povjerenih poslova državne uprave ustrojava se Jedinostveni upravni odjel Općine.

Jedinostvenim upravnim odjelom upravlja pročelnik kojeg na temelju javnog natječaja imenuje općinski načelnik.

Sukladno Statutu Općine, politika prijema u službu u Jedinostveni upravni odjel provodi se na način da se mađarskoj, srpskoj i romskoj nacionalnoj manjini osigura zastupljenost u službi, razmjerno broju stanovnika nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika Općine.

U okviru svoga samoupravnog djelokruga Općina osigurava obavljanje poslova u području komunalnih, društvenih i drugih djelatnosti kojima se zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana.

Struktura zaposlenih Jedinostvenog upravnog odjela Općine Darda sastoji se od sljedećih radnih mjesta i broja zaposlenih po radnom mjestu:

- Pročelnik Jedinostvenog upravnog odjela – jedna osoba
- Voditelj odsjeka za opće i pravne poslove – jedna osoba
- Administrativni referent – jedna osoba
- Referent za financije i proračun – jedna osoba
- Računovodstveni referent – blagajnik – jedna osoba
- Referent za materijalno knjigovodstvo – jedna osoba
- Referent za projekte – dvije osobe
- Referent za turizam i društvene djelatnosti – jedna osoba
- Komunalni redar – jedna osoba

3. PROFIL OPĆINE S NAZNAČENIM RAZVOJNIM POTREBAMA

❖ Geografski položaj i prirodna obilježja

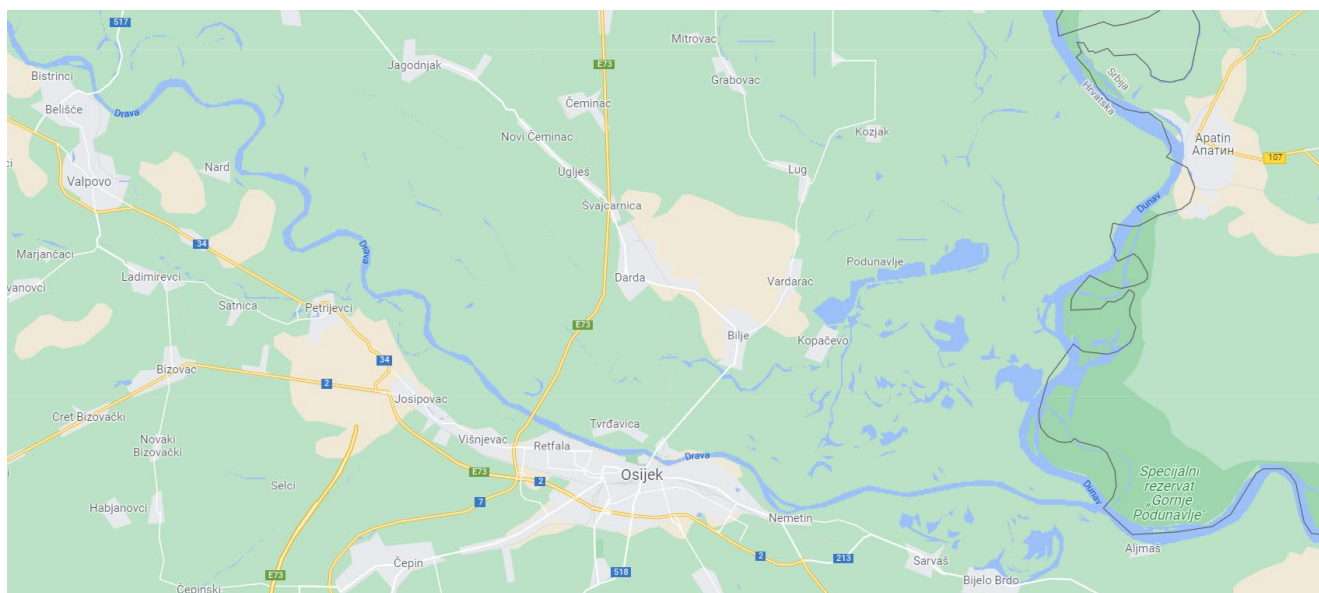
Područje Općine Darda nalazi se u sjeveroistočnom dijelu Osječko-baranjske županije s udjelom površine od 2,1% ukupnog prostora Županije. Općina Darda obuhvaća naselja:

- Darda
- Mece,
- Švajcarnica i
- Uglješ.

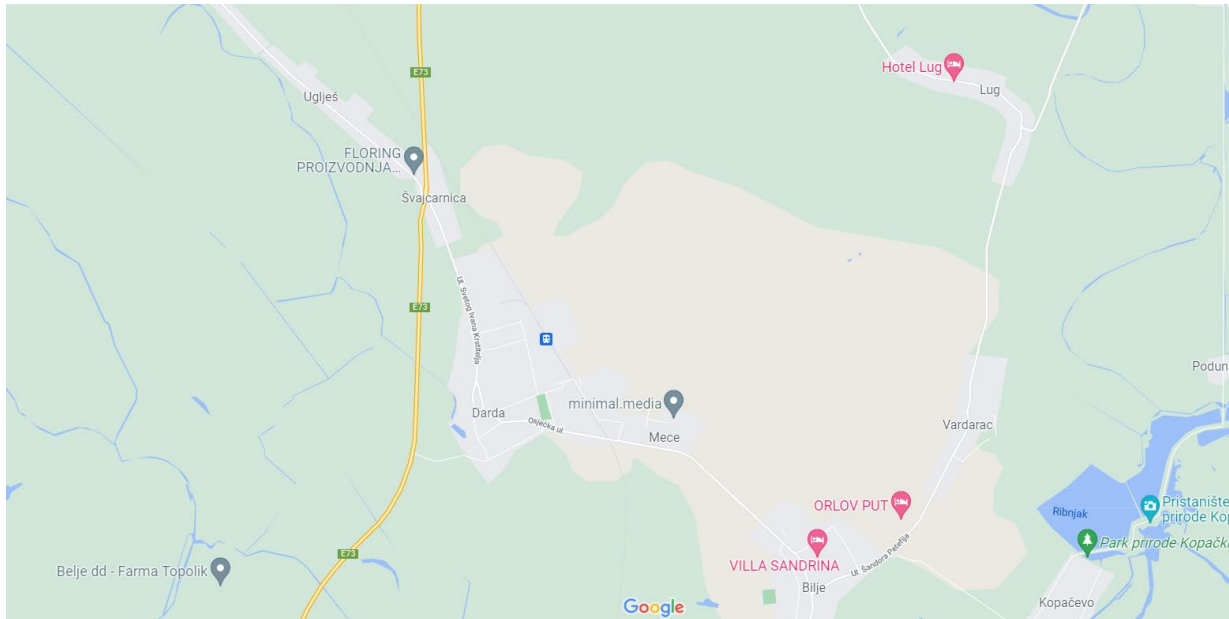
Područje reljefno pripada sjeveroistočnom, nizinskom dijelu geografske cjeline. Na sjeveru graniči sa Općinom Čeminac, na sjeverozapadu s Općinom Jagodnjak, na istoku s Općinom Bilje, na zapadu s Općinom Petrijevci te na jugu s Gradom Osijekom. Udaljenost od središta županije, Osijeka, je cca 14 km. Dio granice na jugozapadu, prema Općini Petrijevci i dijelom prema Gradu Osijeku je prirodna granica koja ide rijekom Dravom.

Prostor Općine Darda obilježava povoljan prostorno prometni položaj. Područjem općine prolazi paneuropski koridor Vc Budimpešta – Sarajevo - Ploče u okviru kojeg je planirana izgradnja trase autoceste koja je u izgradnji, kao i uređenje postojeće željezničke pruge.

Slika: Općina Darda u odnosu na Grad Osijek i važne prometnice

Slika: Općina Darda, razmještaj naselja

Nizine zauzimaju više od 80% Baranje, što Baranju, a i područje Općine Darda čini tipičnim nizinskim prostorom. Reljef je nizinski i nastao je djelovanjem tektonskih procesa, utjecajem klimatskih promjena i radom rijeka. Prostor Općine Darda, kao nizinsko područje Baranje, pripada reljefnom nizinskom području rijeke Drave, odnosno njezinoj terasnoj nizini. U sastavu prevladava les izgrađen od pijeska, šljunka, slita i gline. Nadmorska visine na području općine je od 85 do 90 m.n.v. i to: Darda na 85 m, Mece na 88 m, Švajcarnica na 88 m, Uglješna 90 m.

Klimatska obilježja ovoga područja karakteriziraju umjereno kontinentalne klime, sa čestim i intenzivnim promjenama vremena.

U hidrološkom smislu, područje Općine Darda dio je šireg prostora sliva rijeke Drave, koja mu daje osnovna obilježja, kao i sliva rijeke Dunav ali s obzirom na malu površinu i položaj, nema nikakav utjecaj na hidrološke osobine i karakteristike ovih rijeka.

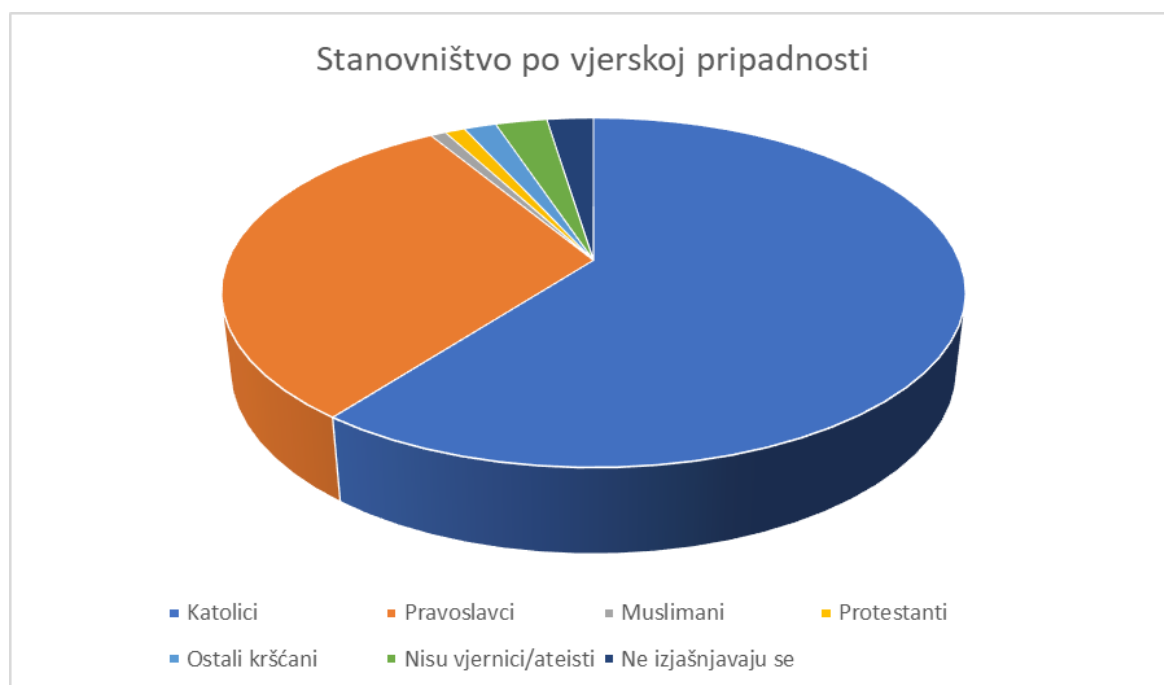
❖ Stanovništvo

Prema posljednjem službenom popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Općine Darda prebivalište ima 6.908 stanovnika od čega su 3.353 muškarci i 3.555 žene.

Općina se sastoji od 4 naselja: Darda, Švajcarnica, Mece i Uglješ. U Dardi obitava 5.323, U Švajcarnici 196, u Mecama 882 stanovnika te Uglješ nastanjuje 507 osoba.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku 55,70 % stanovnika se izjašnjava da su Hrvatske nacionalnosti, 6,98 % su Mađari, 23,20 % su Srbi, 9,41 % su pripadnici Romske nacionalnosti.

Vjerska pripadnost stanovnika Općine prikazana je u donjem grafikonu. Najveći udio čine katolici s 60,09%, zatim slijede pravoslavci 30,83 %, dok su ateisti, oni koji nisu vjernici i osobe koje se nisu izjasnile zastupljene u malim postocima.

Kada gledamo podatke s popisa iz 2011. godine, vidljivo je da je veći dio žitelja općine završilo srednjoškolsko obrazovanje, njih 2.941, a 406 ih je visokoobrazovano. Osnovnu školu je završilo 1.324 žitelja dok 719 osoba ima završeno od 4 do 7 razreda osnovne škole.

Tablica: struktura stanovništva prema stupnju obrazovanja

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje
sv.	5.759	229	133	719	1.324	2.941	406
m	2.769	51	45	239	555	1.661	216
ž	2.990	178	88	480	769	1.280	190

Izvor: DZS

Procjene Zavoda za statistiku prate trend depopulacije koji se nastavlja iz godine u godinu, te je zamjetno značajno smanjenje broja stanovnika iz 2011. do 2019. s 6.893 osobe na 5.823.

Tablica: Procjena kretanja broja stanovništva po godinama i spolu

	<i>godine</i>								
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Ukupno	6.893	6.874	6.777	6.686	6.584	6.383	6.113	5.976	5.823
Muškarci	3.347	3.350	3.295	3.254	3.203	3.096	2.960	2.911	2.864
Žene	3.546	3.524	3.482	3.432	3.381	3.287	3.153	3.065	2.959

Izvor. DZS

❖ Društvena infrastruktura

- Dječji vrtić Radost Darda

Dječji vrtić Radost Darda je ustanova za jaslički i predškolski odgoj i obrazovanje koju je osnovala Općina Darda. U rujnu 2019. otvorena je nova zgrada Dječjeg vrtića Radost, a gradnja i opremanje financirani su novcem iz EU fondova. Ukupna vrijednost projekta dogradnje dječjeg vrtića "Radost" iznosila je 11.440.837,48 kuna, od čega su nepovratna sredstva Europske unije 9.724.711,85 kuna. Zgrada je površine 1.500 četvornih metara, što je po pedagoškim standardima dostatno za 150 djece. Iza nove zgrade je i stari dječji vrtić, čiji je kapacitet bio do 100 djece. Gradnjom ove zgrade Općina je riješila problem liste čekanja za upis u vrtić, i kratkoročno i dugoročno, jer se procjenjuje da će ovaj prostor biti dovoljan gabaritima za brigu i skrb o djeci za idućih 15 godina.

Slika: Dječji vrtić Radost

Izvor: <http://darda.hr/>

- Osnovna škola Darda

Osnovna škola Darda sagrađena je 1964. godine, a u njenom se sklopu nalazi športska dvorana i školska kuhinja s blagovaonicom. Školu trenutno polazi 450 učenika raspoređenih u 27 razrednih odjela, od kojih su dva za učenike s posebnim potrebama. Izdvojeni pogon ove škole je Područna škola Mece koju pohađaju učenici u dvije smjene: 1. i 3. razred, te 2. i 4. razred. Osnivač škole je Osječko – baranjska županija koja je odgovorna za financiranje svih operativnih izdataka i investicijskih troškova, dok Općina Darda sufinancira redovni rad škole i školske sportske dvorane.

Nastavu u Osnovnoj školi "Darda" pohađaju djeca iz naselja: Dardu i Mece, dok su naselja Švajcarnica i Uglješ pripojeni su OŠ Jagodnjak (iako roditelji većine djece iz Švajcarnice upisuju djecu u školu u Dardi).

Slika: OŠ Darda

Izvor: <http://www.os-darda.skole.hr/>

- Zdravstvene ustanove i usluge:

Na području Općine Darda, u naselju Darda, djeluje Ambulanta Darda - Dom zdravlja Beli Manastir. Ambulanta je namijenjena svim stanovnicima Općine, i u njoj su zaposlena tri liječnika obiteljske medicine, pedijatar, ginekolog, tri stomatologa, patronažna služba i logoped iz Poliklinike "Suvag" Osijek. U naselju Darda također se nalazi ljekarna „Darda“, specijalizirana prodavaonica za prodaju i izdavanje lijekova. Niti jednom od navedenih subjekata Općina Darda nije osnivač, no općinski proračun svake godine predviđa sredstava kojima sufinancira redovni rad ambulante.

- Vjerske zajednice

Sukladno strukturi stanovništva, u općini djeluju Katolička crkva sa dvije župne crkve Sv. Ivana Krstitelja i Sv. Josipa, Pravoslavna crkva - Parohijska crkva sv. Mihaila Arhandela; i vjerske zajednice: Kršćanska vjerska zajednica Jehovini svjedoci, Evanđeoska pentekostna crkva i Novoapostolska crkva.

Svi sakralni objekti i njihovi sadržaji u vlasništvu su vjerskih zajednica. Općina Darda svake godine predviđa sredstva iz proračuna namijenjena potpori redovnog djelovanja vjerskih zajednica na svom području, ali i sufinanciranju infrastrukturnih ulaganja u sakralne objekte.

- Ostala društvena infrastruktura

Na području Općine Darda djeluju i veterinarska ambulanta i dvije poljoprivredne ljekarne, dom za stare i nemoćne (sve privatni subjekti), vatrogasni dom, poštanski ured, banka, lovački dom, tri velika nogometna igrališta, sportsko-rekreacijski centar Đola sa pripadajućim objektima, igralište za košarku, rukomet, odbojku na pijesku, stolni tenis, teniski tereni uz nogometno igralište u Mecama, konjički klub na kojem se održavaju natjecanja u preponskom jahanju, tamburaška škola, Dom kulture u kojem se održavaju različite manifestacije, priredbe, predstave, skupovi..

❖ Civilno društvo

Na području Općine Darda, prema Registru udruga, djeluje više od 40 udruga, no određeni broj njih su neaktivne.

Od aktivnijih udruga, za koje se može reći da su nositelji civilnog aktivizma u općini niz godina, ističu se Udruga za ruralni turizam Đola, Romski resursni centar, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Darda, Udruga Roma Muncana, Udruga žena, RBAK centar, Mađarsko kulturno-umjetničko društvo, Srpsko kulturno-umjetničko društvo, STK Darda i druge. Naravno, kulturno-umjetnička društva, dobrovoljna vatrogasna društva i amaterski sportski klubovi (posebno nogometni) imaju najdužu tradiciju i okupljaju najveći broj članova.

Upravo je Udruga Đola u partnerstvu s Općinom Darda provela iznimno značajan projekt „Razvoj Društvenog centra i organizacija civilnoga društva u Dardi“⁴ u okviru kojega su provedene edukacijske aktivnosti za članove, volontere i zaposlenike udruga na području Općine Darda te uređenje prostora Društvenoga centra koji je zajednički prostor svih udruga i korisnika, prikladan za daljnju provedbu zajedničkih aktivnosti. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 1.311.577,55 kuna, a sufinanciran je sredstvima Europskog socijalnog fonda u sklopu Poziva „Prostori sudjelovanja –razvoj programa revitalizacije prostora u javnom vlasništvu kroz partnerstvo OCD-a i lokalne zajednice“.

---

⁴ <https://www.ruralniturismo-djola.hr/projekti/razvoj-drustvenog-centra-i-organizacija-civilnoga-drustva-u-dardi>

U prostoru stare srednje škole danas imaju sjedište brojne udruge, sportski klubovi i kulturno umjetnička društva. U sklopu osnovne škole se nalazi nastavno sportska dvorana koju koriste različiti sportski klubovi: Košarkaški klub Vrijednosnice, održava se i škola košarke, rukometni klubovi-muški i ženski, MNK "Futsal". Dvoranu rekreativno koriste i građani za svoje potrebe. Uz školu se nalazi i veliko travnato, rukometno i košarkaško igralište, poligon za vožnju biciklom gdje se održavaju natjecanja sigurne vožnje za djecu predškolske dobi u suradnji sa policijom i Crvenim križem i natjecanja učenika osnovne škole sa područja cijele Baranje. Izgrađeno je više dječjih igrališta sa svim popratnim spravama u svim naseljima općine. Dio stanovništva se okuplja u sklopu ribolovnih klubova i lovačkom društvu.

❖ Komunalne usluge

Općina Darda suosnivač je komunalnog poduzeća Baranjska čistoća d.o.o.⁵ Naime, 2005. godine osnovana je Baranjska čistoća d.o.o. za održavanje čistoće i odlaganje komunalnog otpada, društvenim ugovorom kojega potpisuju suosnivači Općina Darda, Čeminac, Kneževi Vinogradi, Bilje, Draž, Popovac, Jagodnjak i Petlovac te Grad Beli Manastir (većinski vlasnik). Poduzeće je registrirano za obavljanje slijedećih djelatnosti: održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje nerazvrstanih cesta, skupljanje i odvoz drugog smeća, sanitarne i slične djelatnosti, izgradnja grobnica i grobnih mjesta i još drugih djelatnost koje spadaju u komunalne usluge. Isto poduzeće upravlja reciklažnim dvorištima na području općine osnivača.

• **Gospodarenje otpadom**

Prikupljeni otpad s područja Općine Darda odvozi se van područja Općine odlaže se na odlagalištu u Belom Manastiru. Komunalno poduzeće Baranjska čistoća d.o.o. upravlja poslovima zbrinjavanja otpada.

• **Vodoopskrba**

Vodoopskrbnim sustavom pokrivena su sva naselja unutar Općine. Vodoopskrba svih korisnika vode riješena je na način da je formiran grupni vodoopskrbni sustav Općine koji s izvorišta-crpišta "Konkološ" opskrbljuje korisnike.

Duljina vodoopskrbne mreže iz grupnog vodovoda Darda (u općini Darda) iznosi 65.680 m od kojih naselje Darda ima 40.140 m, Mece 12.060 m a Uglješ 13.470 m.

Malobrojni stanovnici koji nisu priključeni na vodoopskrbni sustav vodom se opskrbljuju uglavnom iz vlastitih izvorišta što uz posve neriješeno odvođenje sanitarnih i otpadnih voda predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje.

---

⁵ <https://baranjskacistoca.hr/>

- **Otpadne vode**

Duljina postojećeg sustava odvodnje Općine Darda iznosi 33,60 km, od kojih je u naselju Darda 25,71 km, naselju Mece 6,78 km, i Industrijskoj zoni 1,11 km.

Na području općine Darda postoje vodovi javnog sustava odvodnje otpadnih voda budući je u izgradnji zajednički sustav odvodnje Južna Baranja s uređajem za pročišćavanje u Osijeku. Budući da dio kućanstava nema u potpunosti izgrađen sustav odvodnje, otpadne vode prikupljaju se putem septičkih, sabirnih ili tzv. crnih jama", čime se značajno ugrožava kvaliteta površinskih i podzemnih voda. Što je moguće prije takav način treba zamijeniti kontroliranim odvođenjem.

- **Električna energija**

Općina Darda potpuno je elektrificirana. Izgrađena mreža napaja se iz trafostanice TS 35/10(20) kV Bilje, a obuhvaća 27 trafostanica TS 10(20)/0,4 kV u vlasništvu HEP-ODS te 12 TS 10(20)/0,4 kV u vlasništvu ostalih korisnika, te 45,8 km dalekovoda DV 10(20) kV i 57,5 km niskonaponskih vodova 0,4 kV.

U prijenosnom elektroenergetskom sustavu su vodovi i objekti nazivnog napona 110 kV, 220 kV i 400 kV. Na području Općine Darda nalazi se dio trase slijedećih visokonaponskih vodova:

- -DV 110 kV Osijek 2-Beli Manastir
- -DV 2x400 kV Ernestinovo-Pecs

Od planiranih vodova i objekata, na području Općine Darda je predviđena nova trafostanica TS Darda koja bi se interpolirala u DV 110 kV Osijek 2-Beli Manastir.

Tablica: Duljina prijenosnih vodova na području Općine Darda

Naziv dalekovoda	Duljina dionice (m)	Broj stupnih mjesta	Tip stupova
DV 2x400 kV Ernestinovo-Pecs	5.664	15	"bačva"
DV 110 kV Osijek 2-Beli Manastir	7.828	25	"jednostruka jela"
Ukupno:	13.492		

Izvor: HOPS, PP Osijek

- **Cijevni transport nafte i plina, plinoopskrba**

Na području Općine Darda se u sustavu cijevnog transporta nafte i plina nalazi dio magistralnog plinovoda Belišće-Osijek DN 400/50. Od ukupne duljine ovog voda od 40,3 km, na području Općine Darda nalazi se 10,2 km te mjerno-redukcijska stanica MRS Mece.

Distribucijski plinovodni sustav pokriva cjelokupan prostor Općine i obuhvaća 57 km plinovoda.

❖ Prometna infrastruktura

• Cestovna infrastruktura

Na području Općine Darda najznačajnija cestovna mreža je državna cesta DC 7 (G.P. Duboševica (gr. R. Mađarske) – Beli Manastir – Osijek – Đakovo – G.P. Sl. Šamac (gr. BiH)) i predstavlja značajnu transverzalnu vezu središnjeg prostora istočne Hrvatske i vezu s autocestom A5 i A3, a ujedno je i paralelna cesta bez naplate trasi autoceste A3 (G.P. Bregana (granica Rep. Slovenije) – Zagreb – Sl. Brod – G.P. Bajakovo (granica Rep. Srbije)).

Ukupna duljina javnih cesta na području Općine je 29,327 km. Udio državnih cesta je 38 %, županijskih cesta 34 %, a udio lokalnih cesta 28 %, u ukupnoj dužini javnih cesta na području Općine.

Tablica: Državne ceste

Oznaka ceste	Opis dionica	Duljina ceste na području Općine (km)
DC 7	G.P. Duboševica (gr. R. Mađarske) – Beli Manastir – Osijek – Đakovo – G.P. Sl. Šamac (gr. BiH)	11,20

Izvor: Hrvatske ceste

Tablica: Županijske ceste

Oznaka ceste	Opis dionica	Duljina ceste na području Općine (km)
ŽC 4041	DC 517- Bolman - Jagodnjak - N. Čeminac - Uglješ - Švajcarnica (DC 7)	2,85
ŽC 4257	DC 7 (Švajcarnica) - Darda - Bilje - A.G. Grada Osijeka	7,177

Izvor: Uprava za ceste Osječko-baranjske županije

Tablica: Lokalne ceste

Oznaka ceste	Opis dionica	Duljina ceste na području Općine (km)
LC 44032	Darda (ŽC 4257) - ŽC 4042 (Lug-Vardarac)	7,2
LC 44033	Darda (ŽC 4257) - željeznički kolodvor	0,9

Izvor: Uprava za ceste Osječko-baranjske županije

Nerazvrstane su sve ostale ceste na području Općine Darda.

- **Željeznički promet**

Općinom prolazi međunarodna željeznička pruga M301 (Državna granica-Beli Manastir-Osijek).

Tablica: Željeznička pruga na području Općine Darda

Vrsta pruge	Oznaka	Opis dionica	Duljina ceste na području Općine (km)
željeznička pruga za međunarodni promet	M301	DG - Beli Manastir - Osijek	11,2

Izvor: HŽ infrastruktura

- **Riječni promet**

Rijeka Drava razvrstana je kao plovni put III. klase plovnosti. Dužina plovnog puta na području Općine Darda je 8,7 km, a na području općine nema otvorenih luka za međunarodni ili domaći promet.

❖ Gospodarstvo

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti. Taj indeks računa se temeljem sljedećih pokazatelja: stopa nezaposlenosti, dohodak po stanovniku, proračunski prihodi JLS-a, opće kretanje stanovništva i stope obrazovanosti. Sukladno toj metodologiji, Općina Darda je spada u II. skupinu jedinice lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% -75% prosjeka RH- regije koje zaostaju u razvoju, sa indeksom razvijenosti 62,16%.

Općina Darda također pripada I. skupini Područja od posebne državne skrbi

Poljoprivredne površine najzastupljeniji su i najznačajniji prirodni resurs na području Općine, stoga je gospodarstvo na ovom području tradicionalno orijentirana poljoprivrednoj proizvodnji.

Na prostoru Baranje, pa tako i općine Darda, dominantna industrijska grana je ratarstvo, a posljednjih godina sve više se razvijaju vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo. Za gospodarstvo na području ove općine najveće značenje ima tvrtka Belje d.d. Darda sa konkurentnom prehrambenom industrijom i poljoprivrednom proizvodnjom te tradicijom koja traje više od tri stoljeća. Koliko je značajna i konkurentna tvrtke Belje d.d. su dokazuje i postojanje velikog broja gospodarskih objekata objekti na području čitave Baranje, sa više od 20.000 ha obradivih površina i sa oko 2000 zaposlenika.

Druga po značaju i veličini poljoprivredno-prerađivačka tvrtka u Baranji je Fermopromet d.o.o., sa poljoprivrednom proizvodnjom na oko 8.000 ha vlastitih površina i organiziranom proizvodnjom sa kooperantima sa područja Baranje. Tvrtka Fermopromet je 2010. godine preuzela PZ Darda.

Od ostalih relevantnih poslovnih subjekata na području Općine Darda ističu se još RICARDO d.o.o. Darda (vrši uslugu prijevoza svih vrsta roba, vrši sve vrste skladišnih usluga i proizvodi voćne sokove). KETER-AMS d.o.o. (proizvodnja bio plina i bio električne energije iz biomase), A.M.S.-AGRO d.o.o. (trgovina na

veliko), A.M.S.-BIOMASA d.o.o. Darda (trgovina i prerada drveta). • EKO-GRADNJA d.o.o., PEKARSTVO KADULJA d.o.o., MODUL d.o.o. Kudeljara bb, (proizvodnja namještaja), DARDA PROIZVODNJA VATROGASNE OPREME d.o.o. te BARANJA BETONI d.o.o.

- **Zona obrta, malog i srednjeg poduzetništva Općine Darda**

Razvoj malog i srednjeg poduzetništva važna je odrednica djelovanja Općine Darda, stoga je i uspostavljena potpuno opremljena poduzetnička koja investitorima pruža brojne povlastice, poput oslobođenja od komunalnog doprinosa za izgradnju, oslobođenje od komunalne naknade u prvoj godini poslovanja, oslobođenje od poreza na tvrtku u prve tri godine poslovanja itd. Posebnost ove poslovne zone u odnosu na poslovne/poduzetničke zone u Republici Hrvatskoj ta da poduzetnik prije pokretanja posla plaća samo 20% kupoprodajne cijene zemljišta, a ako ispuni obvezu zapošljavanja određenog broja djelatnika s područja Općine Darda, ostatak od 80% kupoprodajne cijene subvencionira Općina Darda.

Zona je već gotovo potpuno popunjena, a Općina Darda za aktualno mandatno razdoblje 2021 – 2025 planira proširenje kapaciteta zone što će značajno utjecati na sveukupni razvoj ove sredine.

Svi detalji i informacije o aktualnim natjecajima za prodaju zemljišta u Poslovnoj zoni Darda nalaze se na poveznici <http://darda.hr/natjecaj-za-prodaju-gradevinskog-zemljista-2/> .

- **Poljoprivreda**

Poljoprivredne površine zauzimaju ukupno 5.000,57 ha, odnosno 53,23 % ukupne površine Općine Darda, stoga ih je kao najvažniji prirodni resurs potrebno sačuvati i u kontinuitetu poboljšavati mogućnosti korištenja.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika na dan 31.12.2020., na području Općine Darda registrirao je ukupno 237 PG-a, od kojih čak 215 ima pravni oblik *obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo*. Najviše su zastupljene ratarske kulture - pšenica, ječam, kukuruz, šećerna repa, suncokret i soja, te proizvodnja sjemenskog materijala. Razvijena je i voćarska proizvodnja, pretežito sa suvremenim nasadima jabuka, te snažnim kapacitetima za skladištenje i čuvanje voća (skladišta, hladnjače....).

Šumsko zemljište prostire se, pak, na 2.816,62 ha, odnosno 29,99 % ukupne površine Općine. Sve šume pod upravom su "Hrvatskih šuma" i nema privatnih. Uglavnom se nalaze na jugozapadnom dijelu Općine, u Dravskoj inundaciji.

Općina Darda prepoznala je važnost poljoprivrede kao najvažnije odrednice razvoja na području Općine Darda, stoga općinski proračun niz godina predviđa sredstva koja ulaže u razvoj i širenje gospodarske zone te tako omogućava povoljne uvjete za poduzetnike koji djeluju u preradi primarnih poljoprivrednih proizvoda. Također, Općina svake godine dodjeljuje potpore za poljoprivredna gospodarstva kroz objavu javnog poziva.

- **Turizam, kulturna i prirodna baština**

Područje Općine Darda nalazi se u okruženju koje ima značajne prirodne, kulturne i tradicijske potencijale za razvoj turizma. Posljednjih godina turizam u Baranji ima rastuće trendove, stoga su turistički potencijali na području Općine Darda sve zanimljiviji turistima, ali i investitorima u sektor turizma.

Od značajnih turističkih potencijala na području općine ističu se sljedeći:

- zaštićeni spomenik kulture **Dvorac Esterhazy** – zaštićeno kulturno dobro upisao u Registar kulturnih dobara RH, pod zaštitom Ministarstva kulture – Uprave za zaštitu kulturne baštine;
- arheološki lokalitet "**Sulejmanov most**" – zaštićeni srednjovjekovni podvodni i kopneni lokalitet, temeljem rješenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske lokalitet je registriran kao "preventivno zaštićeno kulturno dobro";
- **Lovni turizam** - dva državna otvorena lovišta i pet zajedničkih lovišta predstavljaju izniman potencijal za razvoj lovnog turizma. Lovačko društvo Fazan iz Darde raspolaže lovištima površine 8.655,00 ha u kojima obitava trofejna jelenska divljač (Jeleni zlatne, srebrne i brončane medalje), a postoji i fazanerija;
- **Sportsko-rekreacijski centar Đola** predstavlja potencijal za izletnički i rekreacijski turizam;
- **Sakralni objekti** - Župna crkva sv. Ivana Krstitelja i Parohijska crkva sv. Mihaila Arhandela, obje u Dardi;
- prapovijesno nalazište "**Lipa**" u Dardi;
- **Crpna stanica** kod nekadašnje Farme Topolik ulazi u postupak zaštite kao kulturno dobro a zgrada crpne stanice ima sve elemente za zaštitu kao pojedinačno kulturno dobro;
- **Regionalni park Mura Drava** u kome je smještena Općina Darda uvršten je u ekološku mrežu Republike Hrvatske. Drava je jedna od posljednjih očuvanih nizinskih rijeka u Europi;
- Prekogranični **Rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav** između Hrvatske i Mađarske u kome je smještena Općina Darda koja izlazi narijeku Dravusa visokim stupnjem ekološke očuvanosti važne za turizam;
- **Cikloturizam;**
- **Gastronomska ponuda.**

Treba istaknuti i da na području Općine postoji nekoliko građevina ruralne stambene arhitekture - etnološki spomenici čije će istraživanje i dokumentiranje vrši Konzervatorski odjel u Osijeku;

Tablica: Zaštićena kulturna baština u Općini Darda

R.br.	Registarski broj	Naziv	Vrsta	Pravni status
1	Z-1628	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
2	Z-1629	Dvorac Esterhazy	Nepokretna pojedinačna	
3	Z-1630	Crkva sv. Mihaila Arhandela	Nepokretna pojedinačna	
4	Z-3642	Arheološko nalazište "Lipa"	Arheologija	

Izvor: Ministarstvo kulture; Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske

- **Područja očuvanja biološke raznolikosti**

- 'Regionalni park Mura Drava'

Područje Općine Darda nalazi se u obuhvatu Regionalnog parka Mura Drava. Čitavo područje Regionalnog parka Mura-Drava uvršteno je u ekološku mrežu Republike Hrvatske zbog izuzetne vrijednosti za očuvanje biološke raznolikosti. Na nacionalnoj i europskoj razini očuvane su prirodne obale Drave te brojne ugrožene, zaštićene i rijetke vrste biljaka (trstici, livade, šaš, vrbici, poplavne šume vrba i topola, mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume i dr.) i životinja (sisavci, ptice, vodozemci, gmazovi, ribe, leptiri). Iznimno su značajna i vlažna staništa koja spadaju među najugroženija u Europi (poplavne šume, vlažni travnjaci, mrtvi rukavci, napuštena korita, meandri, te sprudovi i strme odronjene obale).

- 'Prekogranični Rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav'

Područje Općine Darda nalazi se i unutra Prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav. To područje između Hrvatske i Mađarske atraktivnih je krajolika, a obzirom da rijeka Drava ima visok stupanj ekološke očuvanosti, privlačno je turistima.

4. Popis prioriteta djelovanja u području nadležnosti Općine Darda

Poglavlje broj 4 ovog Provedbenog programa obuhvaća sažeto opis prioriteta djelovanja, odnosno aktivnosti i intervencija koje će Općina Darda provoditi tijekom mandatnog razdoblja 2021-2025.

Utvrđeni prioriteti u skladu su s strateškim ciljevima iz hijerarhijski nadređenih akata te upućuju na utvrđene razvojne potrebe i glavne razvojne izazove u samoupravnom djelokrugu Općine.

Hijerarhijski viši, odnosno nadređeni dokumenti s kojima su u skladu prioriteti i mjere Provedbenog programa Općine Darda su sljedeći:

❖ **Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine i**

❖ **Plan razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine⁶**

Prioriteti djelovanja u području nadležnosti Općine Darda mandatnog razdoblja 2021-2025. usklađeni su sa regionalnim, nacionalnim i europskim strateškim dokumentima i glase:

1. Poboljšanje životnih uvjeta svih stanovnika

2. Gospodarski razvoj i održivo korištenje lokalnih potencijala

3. Održivi razvoj prostora i unaprjeđenje javne infrastrukture

Aktivnosti koje Općina Darda provodi u okviru prvog prioriteta odnose se na aktivnosti i mjere demografske obnove i pronatalitetne politike, osiguravanja stanovnicima usluge primarne zdravstvene skrbi, pružanje potpore razvoju predškolskog i osnovnog obrazovanja, razvoj socijalnih usluga i podrške za stanovnike koji spadaju u ranjive i marginalizirane skupine, podršku razvoju i aktivnom djelovanju organizacija civilnog društva, poticanje amaterskog bavljenja sportom i rekreacijom, kao i umjetnošću i kulturom.

Drugi prioritet podrazumijeva intervencije Općine Darda koje za svrhu imaju stvaranje pozitivne poduzetničke klime, poticajne za razvoj gospodarstva, prije svega na lokalnim resursnim osnovama – proizvodnji i preradi poljoprivrednih proizvoda, odnosno proizvodnji hrane, kao i turizma zasnovanog na lokalnim i regionalnim posebnostima prirodne i kulturne baštine. Općina Darda niz godina unaprjeđuje i širi poslovnu zonu i dodjeljuje potpore za male i srednje poduzetnike, stoga i u aktualnom mandatnom razdoblju proračun projekta podrazumijeva ulaganja u razvoj javne gospodarske infrastrukture (poslovna zona, biciklističke staze, javna turistička infrastruktura...).

---

⁶ Plan razvoja OBŽ-a nije usvojen i objavljen do usvajanja ovoga dokumenta, stoga je usklađenost ovog Provedbenog plana s istim temeljena na nacrtu Plan razvoja OBŽ-a objavljenim u svrhu savjetovanja s javnošću

Treći prioritet tiče se razvoja javne društvene i komunalne infrastrukture – održavanje i razvoj mreže prometnica na području Općine, održavanje javnih površina, osiguravanje dostupnosti kvalitetne komunalne infrastrukture itd.

USKLAĐENOST PROVEDBENOG PROGRAMA OPĆINE DARDA S NACIONALNOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE

Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine donio je Hrvatski sabor na sjednici 5. veljače 2021. Prema ovom strateškom, najvažnijem nacionalnom, dokumentu, republika Hrvatska će nacionalne i europske izvore financiranja u sljedećih deset godina usmjeriti prema poticanju konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva i društva, oporavku i jačanju otpornosti na krize, zelenoj i digitalnoj tranziciji te uravnoteženom regionalnom razvoju. Gospodarski i društveni razvoj u ravnoteži s prirodom predviđen unutar četiri razvojna smjera stvorit će prilike za sadašnje i buduće generacije, pri čemu će ljudi biti u središtu svih ulaganja.

Slika 6 Razvojni smjerovi definirani Nacionalnom razvojnom strategijom

Izvor: Nacionalna razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine, NN 13/2021 (11.2.2021.),

U okviru četiri razvojna smjera određeni su strateški ciljevi koji će pridonijeti ostvarenju vizije Hrvatske 2030.godine

Razvojnem smjeru »**Održivo gospodarstvo i društvo**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
2. Obrazovani i zaposleni ljudi
3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske.

Razvojnem smjeru »**Jačanje otpornosti na krize**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

7. Sigurnost za stabilan razvoj.

Razvojnem smjeru »**Zelena i digitalna tranzicija**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

9. Samodostatnost u hrani i razvoj bio gospodarstva

10. Održiva mobilnost

11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

Razvojnem smjeru »**Ravnomjeran regionalni razvoj**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima

13. Jačanje regionalne konkurentnosti.

Sukladno strateškom i zakonodavnom okviru, provedbeni programi jedinica lokalne samouprave nužno moraju biti usklađeni s strateškim aktima višeg reda, stoga u poglavlju 4 koje slijedi uz svaku mjeru koju će provoditi Općine Darda navodimo i strateški cilj iz Nacionalne razvojne strategije čijem ispunjenju doprinosi mjera provedbenog programa

5. Popis mjera za provedbu odabranih posebnih ciljeva s ključnim aktivnostima i pripadajućim pokazateljima rezultata

U ovom poglavlju donosimo pregled mjera iz djelokruga Općine Darda koje će se provoditi u mandatnom razdoblju 2021 – 2025. Provedba mjera i specificiranih aktivnosti i projekata doprinjet će ostvarenju strateških ciljeva hijerarhijski viših strateških dokumenata na regionalnoj, nacionalnoj i EU razini, stoga u nastavku navodimo i kojim to strateškim ciljevima doprinosi svaka pojedina mjera ovog Provedbenog programa.

U ovom poglavlju, dakle, nalazi se opis mjera, ključne aktivnosti i projekti te nazivi pokazatelja rezultata provedbe istih. Financijske vrijednosti, kao i vrijednosti pokazatelja te poveznice s proračunom Općine Darda, navedeni su u Prilogu 1. Predložak za provedbeni program JLS, koji i služi praćenju i vrednovanju provedbe Provedbenog plana.

Mjera br. 1 Učinkovita lokalna uprava i administracija

Svrha provedbe mjere osiguravanje svih materijalnih i ostalih uvjeta potrebnih za učinkovito redovno funkcioniranje Općine Darda. Mjera tako podrazumijeva financiranje funkcioniranja izvršnog i predstavnički tijela, odnosno svih izdataka za plaće i naknada zaposlenicima, putnih troškova, izdataka za režije i naknade povezane sa zgradom općinske uprave i ostalim objektima kojima Općina upravlja, troškova povezanih sa sjednicama općinskog vijeća, troškove obilježavanja značajnih datuma i praznika te manifestacija, troškove funkcioniranja rada Vijeća mađarske, srpske i romske nacionalne manjine i druge troškove. Mjera također podrazumijeva troškove općinskog Povjerenstva za zaštitu potrošača kojeg čine, uz domicilne dionike, i jedan član koji nema prebivalište na području općine.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Redovni rad općinske uprave	broj izdanih rješenja i odluka
2. Stručno obrazovanje i usavršavanje djelatnika	broj zaposlenika koji su sudjelovali na stručnim seminarima
3. priprema projekata JLS-a i prijava na javne pozive u okviru ESI fondova i drugih izvora	broj projekata JLS-a kojima je odobreno sufinanciranje

- Mjera doprinosi sljedećim strateškim ciljevima iz Nacionalne razvojne strategije:
  - ✓ *Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom*
  - ✓ *Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima*
  - ✓ *Jačanje regionalne konkurentnosti.*

Potencijalni Izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda
- ✓ Nacionalni izvori - državni proračun, javni pozivi ministarstava RH
- ✓ Osječko – baranjska županija
- ✓ Europski strukturni investicijski fondovi

Mjera br. 2 Razvoj gospodarstva i poduzetništva

Svrha provedbe mjere je razvoj gospodarstva na području općine, poticanje razvoja poduzetništva i pozitivne poduzetničke klime i to kroz dvije osnove:

Prva je razvoj javne gospodarske infrastrukture koja je u nadležnosti Općine, a u svrhu osiguravanja materijalnih, logističkih i drugih tehničkih uvjeta koji olakšavaju poslovanje poduzetnika, pogotovo u fazi rasta i razvoja. Stoga Općina Darda kontinuirano djeluje u smjeru unaprjeđenja infrastrukture, kao i povećanja kapaciteta Zone obrta, malog i srednjeg poduzetništva Općine Darda. U mandatnom razdoblju 2021 – 2025 Općina Darda planira proračunska sredstva namijenjena povećanju broja parcela za poduzetnike, čime će se iskoristiva površina Zone povećati sa sadašnjih 118.800 m² na 148.800 m², dok će se broj poduzetnika u Zoni do 2025. godine povećati na ukupno 17 (11 ih je u prosincu 2021.). Iako Općina Darda planira sredstva za unaprjeđenje Zone za 2022. godinu, treba napomenuti da u trenutku donošenja proračuna Općine i ovog provedbenog programa nisu poznati svi detalji operativnih programa niti dinamike objave natječaja u EU programskom razdoblju 2021 – 2027, stoga je moguća odgoda ovih ulaganja sukladno zaprimanju pouzdanijih informacija o vanjskim izvorima financiranja koje će biti poznate do ljeta 2022.

Projekcija proračuna Općine za 2024. predviđa i sredstva namijenjena uspostavi poduzetničkog inkubatora u Dardi, i to za zadnju godinu mandata.

Druga osnova ove mjere su potpore koje Općina Darda dodjeljuje poduzetnicima putem objave javnih poziva namijenjenih:

- Novootvorenim poslovnim subjektima - za novootvorene tvrtke u iznosu od 5.000,00 kuna, za novootvorene obrte u iznosu od 2.000,00 kuna, za novootvorena jednostavna društva s ograničenom odgovornošću u iznosu od 1.000,00 kuna.
- Ostalim poslovnim subjektima za razna materijalna ulaganja, i
- Sufinanciranju umjetnog osjemenjavanja,

Općinski proračuni svake godine predviđa i sredstva namijenjena potpori za redovno djelovanje Turističke zajednice Baranje, budući da je Općina Darda jedan od suosnivača TZ-a

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Poticanje razvoja poduzetništva	broj MSP-a i gospodarskih organizacija koje ostvaruju potpore iz općinskog proračuna
2. Razvoj poduzetničkih / gospodarskih zona	m ² površine poduzetničkih / gospodarskih zona
	broj MSP-a korisnika poduzetničkih / gospodarskih zona

- Mjera doprinosi sljedećim strateškim ciljevima iz Nacionalne razvojne strategije:
  - ✓ *Konkurentno i inovativno gospodarstvo*

Potencijalni Izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda
- ✓ Nacionalni izvori - državni proračun, javni pozivi ministarstava RH
- ✓ Osječko – baranjska županija
- ✓ Europski strukturni investicijski fondovi - Operativni program Konkurentnost i kohezija i dr.

Treba istaknuti i da Općina Darda namjerava u aktualnom mandatnom razdoblju provesti investicije u obnovu nekoliko objekta kojima upravlja i koji spadaju u kulturno – povijesnu i industrijsku baštinu. Budući da se objekti obnavljaju zbog gospodarske valorizacije, odnosno stavljanja u funkciju razvoja gospodarstva, u prvom redu turizma, ti projekti i aktivnosti svrstani su logično pod ovu mjeru.

Radi se o sljedećim aktivnostima / projektima:

- Vila Baranja, obnova, planira se općinskim proračunom 10.000,00 kn svake godine
- Replika mosta Sultan Sulejman, planira se projekcijom proračuna za 2024.,
- Dvorac Esterházy, planira se obnova krova i drugi radovi za 2022. godinu,
- Kudeljara (bivša tvornica kudelj), rekonstrukcija planirana projekcijom proračuna za 2024. godinu, u svrhu prenamjene u ugostiteljsko-turistički objekt, 2024.,

Mjera br. 3 Demografija

Općina Darda svake proračunske godine planira i isplaćuje potpore za svako novorođenče roditeljima koji imaju prebivalište na području Općine Darda, a u svrhu demografske obnove i zaustavljanja pada nataliteta na području općine.

Očekuje se da će do konca mandatnog razdoblja u 2025. godini porasti broj isplaćenih potpora za novorođenčad na ukupno 55, sa sadašnjih 44, koliki je broj novorođenčadi bio u 2021. godini,

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. provedba natalitetnih politika i zaustavljanje iseljavanja mladih	br. potpora za novorođenčad

Strateški cilj Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojemu provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji*

Izvor financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda

Mjera br. 4 Odgoj i obrazovanje

Svrha provedbe mjere je pružanje materijalne i financijske potpore radu odgojno - obrazovnih ustanova koje djeluju na području Općine Darda, kao i djeci – predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolicima, putem potpora iz općinskog proračuna za redovni rad ustanova i potpora te za sufinanciranje određenih troškova djece koja pohađaju ustanove.

Dječji vrtić Radost ustanova je kojoj je osnivač Općina Darda, stoga se velika većina rashoda povezanih sa operativnim funkcioniranjem ustanove podmiruje iz općinskog proračuna, kao i infrastrukturno održavanje objekata. U mandatnom razdoblju do 2025. godine Općina Darda ne planira nova materijalna ulaganja u infrastrukturu vrtića, stoga proračun uobičajeno Općine predviđa sredstva kojima se financiran redovni rad vrtića. Naime, 2019. godine otvorena je nova zgrada Dječjeg vrtića Radost, čija je gradnja i opremanje gotovo u cijelosti financirana bespovratnim sredstvima iz ESI fondova. Zgrada je površine 1.500 m², dostatna za boravak 150 djece. Iza nove zgrade je i stara zgrada vrtića u kojoj ima mjesta za još 100 djece, tako da je Općina Darda, prema trendu porasta broja djece, osigurala prostor za idućih 15 do 20 godina.

Uz općinski proračun, Općina Darda nastoji osigurati sredstva i iz drugih izvora financiranja za rad dječjeg vrtića. Primjerice, Općini Darda dodijeljena je potpora za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u 2021. godini u maksimalnom iznosu od 220.000,00 kn. Slijedom potpisanog Ugovora o dodjeli financijskih sredstava načelnik Općine Darda donio je Odluku o oslobađanju dijela sudjelovanja roditelja u financiranju ekonomske cijene Dječjeg vrtića „Radost“ za mjesec listopad 2021. godine. Za ostale mjesece roditelji nastavljaju plaćati ekonomsku cijenu vrtića.

Što se osnovnoškolskog obrazovanja, Općina Darda, obzirom da nije osnivač osnovnih škola (to je Osječko – baranjska županija), kroz planiranje proračuna predviđa sredstva kojima subvencionira određene troškove roditeljima. Tako Općina Darda za nadolazeću školsku godinu, kao i prethodnih godina, svim učenicima Osnovne škole Darda osigurava besplatne radne bilježnice, kutije s radnim materijalima i likovne mape. Također, Općina sufinancira i prehranu.

Srednjoškolicima s područja Općine, Općina Darda sufinancira troškove javnog prijevoza.

Studenti također imaju subvencionirani prijevoz, ali i mogućnost stipendiranja od strane Općine, pa tako Općina Darda svake godine objavljuje natječaj za dodjelu stipendija i planira 100.000,00 za stipendije godišnje, što je dostatno za 45 – 50 stipendija godišnje. Ukupan broj stipendija koje dodjeljuje Općina Darda dijeli se prema sljedećim kategorijama:

- kategorija "A" – stipendije darovitim studentima,
- kategorija "B" – stipendije prema socijalnom statusu
- kategorija "C" – stipendije prema pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i hrvatskih ratnih invalida iz Domovinskog rata.
-

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Redovni rad Dječjeg vrtića Radost	Broj upisane djece
2. Subvencioniranje troškova osnovnoškolskog obrazovanja	Broj učenika korisnika subvencija
3. Subvencioniranje troškova srednjoškolskog obrazovanja	Broj učenika korisnika subvencija
4. Subvencioniranje troškova studiranja	Broj studenata korisnika subvencija
5. Stipendiranje studenata	Broj studenata stipendista

Strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojima provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Obrazovani i zaposleni ljudi*
- ✓ *Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji*

Izvor financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Natječaji ministarstava RH

Mjera br. 5 Socijalna i zdravstvena skrb

Ovu mjeru Općina Darda provodi u svrhu poboljšanja kvalitete života i društvenog statusa stanovnika koji spadaju u ranjive i / ili marginalizirane skupine poput starijih i nemoćnih, osobe slabijeg socijalnog i imovinskog statusa, osoba s invaliditetom, ili drugih. Sredstva se isplaćuju krajnjim korisnicima kroz jednokratne isplate (božićnice, uskrsnice i dr.)

Općina Darda daruje božićnice umirovljenicima s prebivalištem na području Općine Darda. Pravo na božićnicu imaju svi umirovljenici s mirovinom do 2.000,00 kuna. Umirovljenici s mirovinom do 1200 kuna imaju pravo na božićnicu u iznosu od 200 kuna, a umirovljenici s mirovinom od 1.200,00 do 2.000,00 kuna imaju pravo na božićnicu u iznosu od 150 kuna.

Uskrsnice za umirovljenike s područja Općina Darda isplaćuju se onim umirovljenicima s mirovinom do 2.000,00 kuna - 200,00 kuna za mirovine do 1.200,00 kuna, 150,00 kuna za mirovine od 1.200,00 do 2.000,00 kuna.

Općina Darda svake godine planira proračunska sredstva kojima podupire redovni rad ambulanti na području Općine, ali za veliku većinu izdataka odgovorna je Osječko – baranjska županija, osnivač zdravstvenih ustanova. Dostupne zdravstvene usluge na području općine su usluge liječnika opće prakse i usluge iz područja dentalne medicine.

Općina Darda, obzirom na nacionalnu strukturu stanovništva, posebnu pozornost pridaje poboljšanju statusa nacionalnih manjina, posebno Roma. Tako su 2021. godine u romskom naselju u Dardi obiteljima dodijeljene nove kuće koje su izgrađene u okviru Intervencijskog plana za socijalnu i gospodarsku regeneraciju ratom pogođenih područja. Riječ je o projektu izgradnje cijelog naselja financiranog

europskim novcem, Ministarstva regionalnog razvoja i s 3% sredstava Općine Darda. U naselju će biti ukupno 87 novih kuća. U prvoj su fazi useljene 34 obitelji, a drugom su dodjelom kuće dobile još 24 obitelji. U sklopu naselja otvoren je i Kulturni Centar Roma Baranje kojemu se organiziraju brojna javna događanja, manifestacije, provode programi edukacija i psihosocijalne podrške za Rome itd.

Proračun Općine predviđa i sredstva za sufinanciranje socijalnih usluga koje provodi Crveni križ Darda.

Projekt „**Jačanje kompetencija nacionalnih manjina s područja Općine Darda**“

U listopadu 2020. potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt “Jačanje kompetencija nacionalnih manjina s područja Općine Darda”, ukupne vrijednosti 3.400.000,00 HRK, uz intenzitet potpore iz Europskog socijalnog fonda od 100%. Razdoblje provedbe projekta je 36 mjeseci, što govori da se projekt provodi i kroz mandatno razdoblje 2021 – 2025. Partneri na ovom projektu su Romski resursni centar i Udruga Roma općine Darda. Projekt se sastoji od dva programa, provedbom kojih se nastoje ojačati kompetencije nacionalnih manjina s područja Općine Darda.

Projekt “**Želim raditi i bolje živjeti – faza II**” projekt je kojega u partnerstvu provode Općina Darda i Općina Draž. Radi se o nastavku uspješnog Programa Zaželi, odnosno projektu financiranom iz Zaželi – programa zapošljavanja žena – FAZA II. Ukupna vrijednost projekta je 2.785.635,00, ukupno prihvatljivi troškovi iznose 2.785.635,00, odnosno intenzitet potpore je 100%. Provedba projekta završava u travnju 2022. godine, a svrha mu je osnažiti i unaprijediti radni potencijal ciljne skupine, 30 žena u nepovoljnom položaju na tržištu rada, kako bi se ublažile posljedice njihove nezaposlenosti, rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te povećati kvalitetu života za 180 krajnjih korisnika (starije osobe, invalidi i osobe u nepovoljnom položaju) s područja općine Darda i područja općine Draž.

Projekt “**Socijalna samoposluga**” projekt je kojeg Općina Darda provodi u partnerstvu s udrugom Prijatelji svetog Martina također u svrhu poboljšanja socijalnog statusa socijalno ugroženih stanovnika.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Jednokratne potpore socijalno ugroženom stanovništvu	Broj korisnika jednokratnih potpora
2. Projekt “Želim raditi i bolje živjeti – faza II”	Broj korisnika socijalne usluge
	Broj zaposlenih žena u nepovoljnom položaju
3. Projekt „Jačanje kompetencija nacionalnih manjina s područja Općine Darda”	Broj pripadnika romske nacionalne manjine koji su unaprijedili položaj na tržištu rada
4. subvencioniranje rada ordinacija primarne zdravstvene zaštite	Broj ordinacija na području općine

Strateški cilj Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojemu provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ Zdrav, aktivan i kvalitetan život

Izvor financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Europski socijalni fond
- ✓ Europski fond za regionalni razvoj
- ✓ Natječaji ministarstava RH

Mjera br. 6 Protupožarna i civilna zaštita

Zakon o sustavu civilne zaštite (NN 82/15) uređuje sustav i djelovanje civilne zaštite, prava i obveze tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih i fizičkih osoba; osposobljavanje za potrebe sustava civilne zaštite; financiranje civilne zaštite; upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona i druga pitanja važna za sustav civilne zaštite. Općina Darda, u skladu sa Zakonom, svake godine planira proračunska sredstva u svrhu ispunjavanja osnovne funkcije i zadaće sustava zaštite i spašavanja - prosudba mogućih ugrožavanja i posljedica, planiranje i pripravnost za reagiranje, djelovanje u zaštiti i spašavanju u slučaju katastrofa i većih nesreća te poduzimanje potrebnih aktivnosti i mjera za otklanjanje posljedica radi normalizacije života na području na kojem je događaj nastao.

Civilna zaštita je sustav organiziranja sudionika, operativnih snaga i građana za ostvarivanje zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama i otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja.

Dobrovoljno vatrogasno društva Darda osnovano još 1902 g, i najznačajnija je organizacija civilnog društva na području općine koja se bavi protupožarnom zaštitom i kao takva logično generira najznačajnije povezane troškove planirane općinskim proračunom svake godine. Općina Darda izdvaja proračunska sredstva za redovno funkcioniranje sustava zaštite od požara, ali treba istaknuti i namjeru Općine da se u aktualnom mandatu unaprijede prostorno - tehnički kapaciteti DVD-a izgradnjom i opremanjem novoga vatrogasnog doma u Dardi, stoga su u projekciji proračuna za 2023. godinu planirana potrebna sredstva.

Uz navedeno, općinski proračun planira i stavku za rashode za javni red i sigurnost koji nisu drugdje svrstani.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Redovno djelovanje vatrogasnih društava i sustava zaštite i spašavanja	kupan broj pripadnika sustava zaštite od požara i civilne zaštite na području JLS
2. Izgradnja DVD doma u Dardi	broj novoizgrađenih/rekonstruiranih vatrogasnih postaja (DVD domova)

Strateški cilj Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojemu provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Sigurnost za stabilan razvoj*

Mjera br. 7 Zbrinjavanje otpada i zaštita okoliša

Mjere koje provodi Općina Darda, a odnose se na zbrinjavanje otpada i zaštitu okoliša, imaju svrhu dostizanja najviših europskih standarda održivog gospodarenja otpadom i zdravog prirodnog okoliša, čime se stanovnicima osigurava kvalitetan život na području Općine.

Redovna aktivnost koju Općina Darda financira svake godine iz općinskog proračuna je financiranje rada reciklažnog dvorišta u Dardi, koje je s radom je započelo 2019. godine i koje ima dvoje zaposlenika. Radi se o nadziranom ograđenom prostoru namijenjenom odvojenom prikupljanju, razvrstavanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada. Investitor je bila Općina Darda, a projekt je najvećim dijelom sufinanciran bespovratnim sredstvima iz EU fondova, dok je za upravljanje zadužena Baranjska čistoća, komunalna tvrtka kojoj je Općina Darda jedan od suosnivača. Ista tvrtka je zadužena i za odvoz i zbrinjavanje otpada od kućanstava.

Općina Darda kontinuirano djeluje na sanaciji i uklanjanju „divljih“ odlagališta otpada na području općine, stoga svake godine planira 500.000,00 kn za tu namjenu.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Sanacija „divljih“ odlagališta otpada	Broj saniranih „divljih“ odlagališta otpada
2. Sufinanciranje rada reciklažnog dvorišta	Količina prikupljenog odvojenog otpada godišnje

Strateški cilj Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojemu provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost*

Izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Europski fond za regionalni razvoj

Mjera br. 8 Razvoj civilnog društva

Mjeru Općina Darda provodi svake godine u svrhu jačanja organizacija civilnog društva, odnosno udruga koje su programski usmjerene na rad u području kulture, sporta te socijalne zaštite i razvoja gospodarskih djelatnosti.

Uobičajeno u zadnjem tromjesečju svake godine, Općina Darda putem objave natječaja poziva udruge na području Općine Darda koje su programski usmjerene na rad u području kulture, sporta i socijalne zaštite i razvoja gospodarskih djelatnosti da se prijave za financijsku podršku projektima/programima/manifestacijama koji provode, a koje doprinose razvoju kulture, sporta, socijalne zaštite i gospodarskih djelatnosti.

Pored natječaja za udruge, Općina nastoji osigurati i materijalno – tehničke kapacitete za djelovanje udruga, stoga je Općina Darda u partnerstvu s Udrugom Đola provela iznimno značajan projekt „Razvoj Društvenog centra i organizacija civilnoga društva u Dardi“, a rezultat kojega je, između ostalih, bio uređenje i opremanje zgrade stare škole koju sada koriste brojne udruge s područja općine.

Ova mjera podrazumijeva i potpore vjerskim zajednicama koje djeluju na području Općine Darda.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Potpore za projekte, programe i manifestacije koje provode OCD-i	Broj OCD-a koje primaju potpore
2. Potpore za djelovanje vjerskih organizacija	Broj vjerskih organizacija koje primaju potpore

Strateški cilj Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojemu provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Zdrav, aktivan i kvalitetan život*

Izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Europski socijalni fond
- ✓ Ministarstva RH, Ured za udruge itd.
- ✓ Europski fond za regionalni razvoj

Mjera br. 9 Uređenje naselja i stanovanje

Svrha provedbe mjere je stvaranje primjerenih i kvalitetnih uvjeta za život svih stanovnika u svim naseljima kroz održavanje i unaprjeđenje javne infrastrukture pod kojom se podrazumijevaju stambene i poslovne zgrade kojima raspolaže Općina i za čije održavanje je odgovorna, zatim razna društvena infrastruktura (društveni domovi i slično), sportsko – rekreacijska infrastruktura, dječja igrališta, zelene površine.

Općina Darda planira sljedeće aktivnosti i projekte koji spadaju pod provedbu ove mjere:

- Redovno održavanje stambenih jedinica u vlasništvu Općine (popravci, zamijene, sanacije..) planira se proračunom svake godine,
- Redovno održavanje poslovnih i gospodarskih objekata (popravci, zamijene, sanacije..) planira se proračunom svake godine,
- Redovno održavanje i uređivanje zelenih površina i kanala,
- Sufinanciranje rada školske dvorane koju koriste brojni sportski klubovi s područja Općine i grupe građana,
- Energetska obnova zgrade „Stare škole“ planira se projekcijom proračuna za 2023. godinu
- Za izgradnju novih igrališta općinski proračun predviđa svake godine 230.000,00 kn
- Uređenje plaže Đola i izgradnja teniskih terena sa pratećim izletničkim i rekreacijskim sadržajima planira se 2022. i 2023. godinu

Kroz mandatno razdoblje nastaviti će se radovi izgradnje Romskog naselje, stoga proračun Općine predviđa sredstva svake godine do 2025.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Održavanje javnih površina	m2 održanih javnih površina
2. Izgradnja novih dječjih igrališta	Broj novih dječjih igrališta
3. Energetska obnova zgrada	Broj energetski obnovljenih zgrada
4. Izgradnja Romskog naselja	Broj obitelji pripadnika romske nacionalne manjine koji su uselili u nove stambene jedinice

Strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojima provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Zdrav, aktivan i kvalitetan živo*
- ✓ *Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost*

Izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Europski fond za regionalni razvoj
- ✓ Program ruralnog razvoja za RH za razdoblje 2021 - 2025

Mjera br. 10 Razvoj komunalne infrastrukture

Općina Darda odgovorna je za dostupnost kvalitetne i primjerene osnovne komunalne infrastrukture, kako mještanima, tako i poslovnim subjektima i drugim pravnim osobama koji žive i / ili obavljaju djelatnost na području općine, stoga je svrha provedbe ove mjere omogućavanje dostupnosti struje, vodovoda, kanalizacije, javne rasvjete, plinske mreže, a u novije doba i interneta i druge infrastrukture koja se smatra komunalnom. Naravno, Općina Darda provodi ove aktivnosti i projekte sukladno svojoj zakonskoj nadležnosti, a najvišu odgovornost za realizaciju u pravilu imaju druga javno-pravna tijela (županija, HT, Baranjski vodovod d.o.o., Baranjska čistoća d.o.o. i drugi).

U razdoblju do 2025. godine Općina Darda će sufinancirati, kao i ranijih godina, sustav odvodnje Južna Baranja, odnosno izdatke koji se odnose na zbrinjavanje otpadnih voda.

Za 2022. i 2023. proračunom Općine planirano je po 1.500.000 kn u svrhu priključivanja rubnih dijelova Darde na kanalizaciju.

Općina također svake godine planira proračunska sredstva u svrhu izgradnje ekološke javne rasvjete, što podrazumijeva zamjenu postojećih starih i energetski neučinkovitih rasvjetnih tijela novima i postavljenje novih rasvjetnih tijela.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Razvoj i unapređenje infrastrukturnih komunalnih sustava	Udio kućanstava pripojen na javnu vodovodnu mrežu
	Udio kućanstava pripojen na sustav javne odvodnje
	Udio kućanstava pripojen na plinsku mrežu
2. Razvoj energetski učinkovite javne rasvjete	Udio energetski učinkovitih rasvjetnih tijela u ukupnom broju rasvjetnih tijela

Strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojima provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom*
- ✓ *Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima*

Izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Europski fond za regionalni razvoj

Mjera br. 11 Razvoj prometne infrastrukture

Općina Darda odgovorna je za održavanje svih prometnica koje se nalaze na području općine, osim za županijske i državne ceste, za koje su nadležni Uprava za ceste Osječko-baranjske županije te Hrvatske ceste, stoga je svrha provedbe ove mjere razvoj i održavanje kvalitetne prometne infrastrukture namijenjene cestovnim vozilima, pješacima i biciklistima na području Općine Darda.

Za razdoblje do 2025. godine Općina Darda proračunom planira sljedeće aktivnosti i projekte koji se odnose na prometnu infrastrukturu namijenjenu prometovanju vozila:

- Spojna cesta DZ i Županijska, rekonstrukcija proračunom planirana za 2024. godinu
- Žrtava domovinskog rata i P. Šandora, rekonstrukcija koja se planira kroz svaku godinu mandata
- Cesta A. Šenoe, rekonstrukcija ceste planirana za 2022. i 2023.

Općina Darda također proračunom planira sredstva u svrhu razvoja nove i održavanja postojeće sljedeće pješačko – biciklističko infrastrukture:

- Nogostupi, održavanje i izgradnja novih, svake godine su osigurana sredstava u proračunu,
- Pješačko-biciklistička staza Sultan Sulejman, planirana je projekcijom proračuna za 2024. godinu,
- Biciklistička staza od Osječke ulice do obilaznice – kroz ITU mehanizam (natječaji urbane aglomeracije Osijek), nova dionica planirana za 2022. godinu,

Općinski proračun predviđa sve godine i sredstva namijenjena ulaganjima u horizontalnu i vertikalnu signalizacija, što podrazumijeva popravke, zamijene i nabavu nove.

Aktivnosti / projekti	Naziv pokazatelja
1. Rekonstrukcije / sanacije postojećih cesta	km rekonstruiranih / saniranih cesta
2. Izgradnja novih pješačkih staza	km novih pješačkih staza
3. Izgradnja novih biciklističkih staza	km novih biciklističkih staza

Strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine kojima provedba ove mjere doprinosi:

- ✓ *Održiva mobilnost*
- ✓ *Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima*
- ✓ *Jačanje regionalne konkurentnosti*

Potencijalni izvori financiranja mjere:

- ✓ Proračun Općine Darda,
- ✓ Europski fond za regionalni razvoj
- ✓ Program ruralnog razvoja za RH za razdoblje 2021 – 2025

6. Praćenje, izvještavanje i vrednovanje

Obavezan i neizostavni dio procesa strateškog planiranja su postupci praćenja i izvještavanja o provedbi Provedbenog programa. Praćenje provedbe ovog Provedbenog programa je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima će se sustavno pratiti uspješnost provedbe ciljeva i mjera koji su definirani u dokumentu. Izvještavanje, pak, o provedbi Provedbenog programa proces je pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini lokalne i područne (regionalne) samouprave te svakako i široj javnosti o statusu provedbe Provedbenog programa.

Dokument koji propisuje rokove i postupke praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je *Pravilnik⁷ o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave*. Pravilnik je izrađen i objavljen na temelju članka 15. stavka 3. i članka 51. stavka 2. Zakona⁸ o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Pravilnik jasno definira sljedeće ciljeve praćenja i izvještavanja:

- sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja
- učinkovito upravljanje provedbom akata strateškog planiranja i kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja
- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i reviziju akata strateškog planiranja kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera
- utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenta
- povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata i
- osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

---

⁷ Narodne novine broj 6/2019 (18.1.2019.)

⁸ Narodne novine, broj 123/17

❖ Polugodišnje i godišnje izvješće o provedbi provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

U skladu s Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja, polugodišnje i godišnje izvješće o provedbi provedbenih programa jedinica lokalne samouprave je izvješće o napretku u provedbi mjera, aktivnosti i projekata, kao i ostvarivanju pokazatelja rezultata iz kratkoročnih akata strateškog planiranja koje nositelj izrade provedbenog programa (općinski načelnik) podnosi izvršnom tijelu jedinice lokalne samouprave dva puta godišnje.

Sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvješća o provedbi provedbenih programa jedinica lokalne i područne samouprave te detaljne tehničke i metodološke upute za njegovo popunjavanje utvrđeni su Priručnikom o strateškom planiranju.

Tablica: Ciklus praćenja i izvješćivanja o provedbi Provedbenog programa

Vrsta izvješća	Ciklus	Rok za podnošenje	Obveznik izrade	Kome se podnosi
Izvješće o provedbi provedbenog programa	Polugodišnje	do 31. srpnja tekuće godine (za prethodnu godinu)	Lokalni koordinator	Predstavničko tijelo
	Godišnje	do 31. siječnja tekuće godine (za prethodnu godinu)		Koordinacijsko tijelo

❖ Vrednovanje Provedbenog programa

Vrednovanje akata strateškoga planiranja je neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškoga planiranja također su utvrđeni Priručnikom o strateškom planiranju, prema kojemu se sustav vrednovanja temelji se na sljedećim parametrima:

- Vrednovanje provode unutarnji i/ili vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnima za izradu i provedbu akata strateškoga planiranja.
- Čelnik tijela koje je nadležno za izradu akta strateškoga planiranja donosi odluku o početku postupka vrednovanja.

- Zajednička načela, kriterije i standarde provedbe postupaka vrednovanja pravilnikom propisuje čelnik koordinacijskog tijela.
- Rezultati, ishodi i učinci provedbe akata strateškoga planiranja utvrđeni postupkom vrednovanja predstavljaju temelj za reviziju javnih politika i daljnje procese strateškoga planiranja.
- Reviziju rezultata i preporuka temeljem rezultata vrednovanja akata strateškog planiranja KT izrađuje i podnosi Vladi Republike Hrvatske, odnosno Hrvatskom saboru (u slučaju dugoročnih akata strateškog planiranja)..
- Za potrebe vrednovanja regionalnih i lokalnih planova razvoja KT, zajedno s regionalnim koordinatorima, radi na donošenju tehničkih smjernica za procese vrednovanja i koordinira procesom. Kod lokalnih planova razvoja uključeni su i lokalni koordinatori.
- Reviziju rezultata i preporuka proizašlih iz vrednovanja provode KT i regionalni koordinatori, a potom ih podnose na reviziju nadležnom izvršnom tijelu.